

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

Bakalářská práce

2022

Ondřej Daňhel

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

**Ekonomické sankce jako náhrada války v jaderném
věku**

Bakalářská práce

Autor práce: Ondřej Daňhel

Studijní program: Politologie a mezinárodní vztahy

Vedoucí práce: Mgr. Jan Ludvík, Ph.D.

Rok obhajoby: 2022

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne ... 2.5.2022

Ondřej Daňhel

Bibliografický záznam

DAŇHEL, Ondřej. *Ekonomické sankce jako náhrada války v jaderném věku*. Praha, 2022.

46 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií, Katedra politologie.

Vedoucí diplomové práce Mgr. Jan Ludvík, Ph.D.

Rozsah práce: 80231 znaků

Abstrakt

Práce se zabývá problematikou ekonomických sankcí jako jednou z možností nahrazení konvenční války mezi státy, které si navzájem hrozní ujištěným zničením. Práce tuto problematiku zkoumá na případu dění na ostrově Kuba během studené války a soupeření mezi Spojenými státy, Sovětským svazem a Kubou. Pro potřeby práce jsou v empirické části nashromážděna data relevantní pro tento případ. Metodou zakotvené teorie je poté stanoveno, že pro potvrzení hlavní výzkumné otázky je nutné, aby v datech byly nalezeny tři události, které musí jít chronologicky za sebou, aby daný vztah platil. První z těchto událostí je konvenční válka, mezi Spojenými státy a Kubou. Této události musí pro potvrzení následovat druhá událost, ukončení těchto hostilních aktivit ze strany Spojených států z důvodu ne jiného než hrozby jaderné války. Nakonec po této druhé události musí následovat událost třetí neboli použití ekonomických sankcí, coby nového válečného nástroje. Práce dochází k závěru, že tyto tři podmínky se za sebou chronologicky v datech vyskytují, tudíž je v této práci dokázáno, že v tomto vybraném případě přistoupily Spojené státy k ekonomickým sankcím, coby náhradě konvenční války se státem, se kterým pro společné vztahy chtěly za normálních okolností vést válku konvenční.

Abstract

The thesis deals with the issue of economic sanctions as one of the options to replace conventional war between states that threaten each other with assured destruction. The thesis examines this issue through the case of events on the island of Cuba during the Cold War and the rivalry between the United States, the Soviet Union and the regime in Cuba. For the purpose of the thesis, data relevant to this case are collected in the empirical part. The grounded theory method is then used to establish that in order to confirm the main research question, three events must be found in the data, which must be chronologically consecutive for the relationship to hold. The first of these events is the conventional war, between the United States and Cuba. This event must be followed by a second event, the cessation of these hostilities by the United States for no other reason than the threat of nuclear war, in order to be confirmed. Finally, this second event must be followed by a third event, the use of economic sanctions as a new instrument of war. The thesis concludes that these three conditions occur chronologically in the data, so it is shown in this thesis that in this selected case the United States resorted to economic sanctions as a substitute for a conventional war with a state with which, because of their common relations, they normally wanted to wage a conventional war.

Klíčová slova

Ekonomické sankce

Jaderné zbraně

Konvenční válka

Keywords

Economic sanctions

Nuclear weapons

Conventional warfare

Title/název práce

Ekonomické sankce jako náhrada války
v jaderném věku

Economic Sanctions as a substitute for
war in nuclear age

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval svému vedoucímu, Mgr. Janu Ludvíkovi, Ph.D. za to, že mi odkryl téma jaderného odstrašování a dovedl mě svými radami k dokončení této práce. Zároveň bych rád poděkoval své rodině za podporu během studia.

Obsah

Úvod	2
Podnět pro vypracování	2
Hlavní pojmy	3
Ekonomické sankce	3
Jaderné zbraně	4
Přehled literatury	5
Výzkumný postup, metodologie.....	9
Volba případu	10
Vztahy Kuby, USA a Sovětského svazu	10
Kubánská revoluce	11
Vztah mezi Sovětským svazem a Kubou	12
Změna ideologie	13
Proti Spojeným státům	14
Washingtonská agrese	15
Vyloďení v zátocě Sviní.....	15
Operace Mongoose	16
Raketová krize	17
Sankce Spojených států vůči Kubě.....	19
Sankce jako nástroj změny režimu	20
Ekonomické sankce Spojených států po Karibské krizi.....	21
Rozhodovací proces po Karibské krizi.....	21
Analýza dat a odpověď na výzkumnou otázku	23
Limitní faktory výzkumu.....	26
Závěr.....	27
Summary.....	28
Použitá literatura.....	31

Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá fundamentální změnou chování aktérů mocenské politiky na mezinárodním poli. Již od nepaměti spolu státy a jiné státní celky vedou války o převahu, území, nebo jiné faktory, které jsou pro každého jednotlivého aktéra důležité. Tyto války se až do nedávna, zhruba do období po druhé světové válce, vedly násilnou formou, zprvu mečem a potom jinými konvenčními prostředky. Tento způsob soupeření, válčení, ale doznal naprosto zásadního přerodu ve chvíli, kdy se svět dostal k jaderným zbraním. Přítomnost jaderných zbraní způsobila jakési vakuum, protože najednou existují státy, které se při válečném konfliktu mohou těmito zbraněmi úplně zničit, což není vyhlídka dobrá ani pro ty nejméně racionální aktéry. Kvůli této možnosti absolutního zničení jeden druhého, se počet válečných střetů, kde by figurovaly tyto „atomové státy“ dostal takřka na nulu.

Zároveň s vytvořením tohoto vakuu se do popředí dostává fenomén ekonomických sankcí. Stejně tak jako jaderné zbraně, i tento nový nástroj přelomovým způsobem mění mezinárodní politiku. Díky němu spolu státy mohou interagovat konfliktním způsobem, ale jsou schopné mnohem přesněji nastavit míru eskalace, kterou má tento nástroj vyvolat. Protože se jedná o poměrně inteligentní nástroj, dá se, jak použít ve velmi širokém spektru situací a žádaných reakcí, tak ale s sebou nese i problémy, které předchozí nástroje neměly, nebo na ně nebyly tak citlivé.

Tato práce se tedy, jak vyplývá z předchozích odstavců, bude snažit dokázat vztah, který by poukázal na to, jestli a jak ekonomické sankce nahrazují konvenční válku, mezi státy, které mají možnost se při neshodě úplně vyhladit z povrchu zemského, a zároveň poukázat na setrvávání války, jako nástroje, mezi státy, které se nebojí vzájemného vyhlazení.

Podnět pro vypracování

Podnětem pro vyhotovení této práce, byla domněnka, přesvědčení, že státy a velmoci, které disponují jadernými zbraněmi spolu i přes realitu vzájemně zaručeného zničení mají i přes tento fakt potřebu vést války, které ale už nemohou vést, jako po tisíciletí vojenskou silou, ale musejí se adaptovat na války nového typu. Tato domněnka není nová, vychází z takzvaného paradoxu stabilní nestability, termínu, který ve svých dílech popisuje například

Robert Jervis. Tento paradox v podstatě teoretizuje o tom, že státy, které si navzájem hrozí zničením jsou výrazně méně náchylné k válečnému konfliktu, ale zároveň jsou náchylnější k vedení menších konfliktů, nebo konfliktů nepřímých (Jervis, 1989).

Pro potřeby této práce, jsou jako jeden z nových způsobů vedení války hypoteticky vybrány ekonomické sankce. Ekonomické sankce jsou vybrány proto, že na rozdíl od dosavadních způsobů vedení jiné než konvenční války, jako například ozbrojené konflikty bez vlajek, internetového napadání, nebo informační války, mají sankce, pokud jsou použity správně zcela dramatický dopad na cílenou zemi tak, jak to ve své publikaci popisují již dříve zmínění Muller a Muller. Ekonomické sankce mohou mít tak dramatický dopad, že by se dalo polemizovat, jestli se, co se vlivu na cílený stát týče, nedaly srovnat právě s dnes již mezi státy disponujícími nukleárními zbraněmi zapovězenou válkou ozbrojenou.

Hlavní pojmy

Ekonomické sankce

Ekonomické sankce jako takové jsou nástrojem zahraniční politiky, jsou aktem, při němž se zpravidla státy, skupiny států, nebo nadnárodní organizace uchýlí k omezení obchodních styků různými způsoby se sankční protistranou. Ekonomické sankce jsou použity se záměrem způsobit finanční škody a stav nouze nepříteli v jak otevřeném, tak zamrzlém konfliktu (Lin, Tom. CW, 2016, s1401). Sankce můžou cílit na stát nebo státní útvar, nebo konkrétní jednotlivce a konkrétní instituce. Ekonomické sankce zahrnují postupy, jako je například mražení majetků, zavádění importních tarifů, překážek v obchodu, omezení svobody cestování nebo embarga (Jimmy Gurulé, 2009, s.32).

Ekonomické sankce se do diplomatické výbavy dostaly dlouho před první světovou válkou, byla to technika používaná již ve starověkém Řecku, v příkladě Periclesova dekretu z roku 432 před naším letopočtem (Hufbauer a další, 2007, s9). Přestože dávné příklady použití ekonomických sankcí jsou dobrým poučením, pro potřeby moderní diplomacie jsou jako počátky brány ekonomické sankce z doby před první světovou válkou (tamtéž, s10). Tento přelom je důležitý, protože před tímto obdobím byly sankce pouze doprovodné donucovací prostředky vedle souběžně vedeného ozbrojeného konfliktu. Teprve po první světové válce se s ekonomickými sankcemi začalo nakládat jako s nástrojem, který potenciálně nahradí válku, i s nimi spojenou, úplně (tamtéž.). Na úplné nahrazení byly však sankce ještě nástrojem mladým, zpravidla sloužily k ochromení expanze armády, nebo k potlačování

vojenských výjezdů. Z dat publikace, citované v tomto odstavci, vyplývá, že mezi lety 1914 až 1940 z 11. případů uvalení ekonomických sankcí se pouze ve dvou případech tyto sankce obešly bez vojenského doprovodu (tamtéž). V poválečném období se Spojené státy staly, podobně jako Velká Británie po napoleonských válkách, strážcem mezinárodního prostoru, ekonomické sankce byly používány jako donucovací prostředek spíše politický nežli vojenský, například právě v roce 1956 a krizi na Suez. Přesto, že sankce měly poměrně značnou politickou moc, tato moc nestačila, až na výjimky, k zastavení vojenských tažení. Například turečtí vojáci se z Kypru nestáhli přes třicet let i přes silné zatížení sankcemi Spojených států (tamtéž, s.11). Z dat také vyplývá, že ekonomické sankce mezi velmocemi mají jen malý význam a exponenciálně se zvyšují buď tak, že se spojí ekonomicky dominantní aliance proti cílovému státu, nebo poměrně úspěšně lze sankcemi nutit slabé státy ke spolupráci. V období od sedmdesátých let se značné množství sankcí zaměřuje na státy, které se snaží dohnat závod v jaderném zbrojení. Tyto sankce se ale velmi liší účinkem, v některých případech se jednalo o totální úspěch, jako například v Iráku nebo Libyi a někde naopak o totální selhání, jako v případě Pákistánu a Indie (tamtéž). Během studené války byla velmi prominentní politika snah o změnu režimů menších států pomocí ekonomických sankcí, zejména pak snahy Spojených států v latinské Americe, kde se Washingtonu podařilo pomocí tlaku z ekonomických sankcí svrhnout vlády v Chile, Brazílii a Dominikánské republice. Jedinou výjimkou těchto menších států zůstává ostrov Kuba, který nepoložilo ani 6 dekády sankcí.

Jaderné zbraně

Jaderné zbraně jsou zbraně takové, které svůj ničivý potenciál získávají produkcí nukleární fúze, jaderného štěpení, nebo kombinací obojího. Podobně jako ekonomické sankce, jsou i jaderné zbraně z hlediska historie poměrně novým nástrojem. Teprve ve dvacátém století začali vědci rozumět tomu, jak atomy fungují a mohli pokročit k jejich využití. První nukleární reaktor vznikl a byl patentován až v roce 1934 (L'Annunziata, Michael 2016, s.324) a za nedlouho potom v roce 1939 byla zaslána žádost o patent zařízení na různé využití atomové energie, včetně vojenské (Bendjebbar, 2000, s.403). Přestože potenciál atomové energie byl znám, nikdo si nevěděl rady s tím, jak sestrojít zbraň, která by mohla tento potenciál využít. Po varování (Rhodes, R., 1986, s.305) Alberta Einsteina tehdejšímu prezidentovi Spojených států byla teprve ustavena komise na zkoumání této nové technologie, ale z počátku byla velmi podfinancována, což se změnilo až s oficiálním

vstupem Spojených států do války v roce 1941, kdy byla programu dána vysoká priorita (Herrera, 2006, s.179). Touto změnou politiky vznikl „Manhattanský projekt“, který jako první vyprodukoval funkční jadernou zbraň. Krom prvenství ve vytvoření si Washington připsal i prvenství a unikát v použití, když v létě roku 1945 svrhnutí vojenští piloti z letadel dvě atomové bomby na japonská města Hirošima a Nagasaki. Po této události svět viděl, jak nemilosrdně dokáže tato technologie ničit, proto od té doby k opětovnému použití nedošlo, přestože na světě existují desítky tisíc jaderných hlavic.

Přehled literatury

Pro potřeby práce existuje celá řada literatury, pro snazší pochopení bude rozdělena na 6 typů, podle jejich tematické rezonance ke zkoumanému jevu. Tyto níže zmíněné publikace jsou pro tuto práci relevantní při skládání dílků pro zodpovězení výzkumné otázky. Bohužel, neexistuje literatura, která by se přímo výzkumnou otázkou zabývala, proto se níže vypsané publikace různě silně dotýkají jednotlivých témat problematiky, ale žádná z nich není sama o sobě dostatečná pro potvrzení, nebo vyvrácení hypotézy výzkumu.

Pro potřeby načerpání znalostí o ekonomických sankcích a velmi široké škály jejich užití, jejich náležitostí a problémů existuje kniha *Economic Sanctions Reconsidered* (Hufbauer, Schott, Elliott, Oegg, 2007). Tato publikace v sobě obsahuje téměř všechny důležité náležitosti k dané tématice. Pro potřeby práce však zodpovídá několik otázek, zejména pracuje s všudypřítomnou otázkou motivací pro užití ekonomických sankcí. Tyto motivace potom vhodně vkládá do pěti širokých politických okruhů zájmů pro odesílající země nebo koalice, těmito okruhy jsou: Drobná změna v politice, změna režimu, přerušování vojenských výpadů, narušení schopnosti armády a jiné větší změny směřování politiky. Tento zdroj získává na relevanci také skutečností, že drtivou většinu svých zjištění opírá o kvantitativní testování, krom opory závěrů také předkládá kvantitativní ukazatele různých proměnných, jako podpora obyvatelstva, ztráty kapitálu způsobené sankcemi, nebo obecně srovnání v počtech a sankčních úspěších. V neposlední řadě také tato práce věnuje pozornost i vztahu mezi Spojenými státy a ostrovem Kuba v široké řadě záležitostí, od motivací, přes efektivitu a srovnání s ostatními státy v podobných případech. Na příkladu právě Kubu ukazují publikace změny v motivech za ekonomickými sankcemi v průběhu daného období.

Krom výše zmíněné publikace, která v sobě pojímá téměř všechno představitelné k problematice ekonomických sankcí je tu dále skupina autorů, kteří se především zaměřují na ekonomické sankce a jejich úlohu, jako nástroje zahraniční i domácí politiky.

Jedním z autorů v této skupině je Taehee Whang, který se ve svém díle *Playing to the Home Crowd? Symbolic Use of Economic Sanctions in the United States* (Whang, 2011) zabývá právě tím, proč se nadále sankce používají i přes to, že jsou důkazy o jejich nízké efektivitě v řešení sporných situací. Whang ve své práci zkoumá svůj předpoklad, že politici používají sankce, jako nástroj pro získání politické podpory na příkladu prezidentů spojených států. Jeho nálezy ukazují, že uvalování sankcí skutečně zvyšuje politikovu domácí podporu, a proto mohou ekonomické sankce také sloužit, jako nástroj pro získání pozice silného vůdcovství během mezinárodních konfliktů, za vcelku malou cenu, kterou ekonomické sankce představují.

Dalším autorem, který se zabývá touto problematikou je A. Cooper Drury. Drury se ve svém díle *Sanctions as Coercive Diplomacy: The U.S. Presidents decision to Initiate Economic Sanctions* (Drury, 2001) zabývá otázkou zvyšování užití ekonomických sankcí, přes převládající názor o jejich nedostatečné efektivitě a tomu, co vede jednotlivé země k uvalení sankcí. Autor po své analýze dochází k závěru, že prezident (Spojených států) ve svém rozhodování zahrnuje jak faktory vnitřní politiky, tak vztah k režimu cílené země. Vnitřní politika volající po konání je podle Druryho jen druhotný faktor vedle donucovací politiky vedené prostřednictvím ekonomických sankcí proti cílové zemi. To, že Drury dochází k tomuto závěru neznamená, že dříve zmíněný Whang nedochází ke svému závěru také správně, Drury pouze dokazuje, že domácí motivace nemusí nebo nejsou rozhodující, Whang poukazuje na jejich existenci.

Dalším, kdo se zabývá problematikou ekonomických sankcí a politiky je James Barber. Barber ve svém díle *Economic Sanctions As a Policy Instrument* (Barber, 1979) popisuje vztahy ekonomických sankcí a různých přístupů, které se s nimi spojují, například vnímání sankcí, jako války, nebo naopak nástrojem míru, sankcí, za účelem snížení efektivitu sankcionovaného státu pro budoucí válku a mnoho dalších. Dále se Barber, jako většina jeho kolegů zabývá efektivitou sankcí a případům, kdy jsou sankce efektivnější a kdy zase méně, stejně jako komplexností jednotlivých sankcí a šíři jejich záběru a následné efektivitě. Nakonec se autor snaží řadit sankce a s nimi spojené případy do 3 typů, podle toho, jakou úlohu mají pro vysílající stát nebo uskupení sehrát. Barber se dokonce odkazuje i na případ

Spojených států a Kuby, když tuto situaci používá jako příklad sekundárního a terciárního typu použití sankcí. „Druhý typ použití bylo usilování amerických politiků o získání domácí podpory tím, že podniknou kroky proti Kubě“ a „A cíl třetího typu pro Američany bylo na Kubě zastavit rozšiřování komunismu do západní hemisféry (Barber, 1979).

Dalším příkladem tematické literatury jsou díla, která se zajímají o ekonomické sankce a nukleární zbraně. Konkrétně jsou to práce rozebírající sankční politiku vůči státům, které jsou ve fázi vývoje nukleárních zbraní, a to především Koreji a Íránu. Jedním z představitelů této skupiny autorů jsou John Mueller a Karl Mueller a jejich práce *Sanctions of Mass Destruction* (Mueller a Mueller, 1999). Tato publikace mluví o historické sankční politice a jejím vlivu na počtu zemřelých v cílových zemích. Tento poměrně unikátní pohled na ekonomické sankce předkládá stranu sankcí, o které se většinou mnoho nemluví. Práce s historickým kontextem odkazuje na v tu dobu poměrně ještě nové sankce Spojených států proti Íránu a jejich potenciální důsledky na tamní obyvatelstvo.

Další autorkou v této skupině je Bo Ram Kwon, Kwon ve své publikaci *The Conditions for Sanctions success: A Comparison of the Iranian and North Korean Cases* (Kwon, 2016) srovnává výsledky sankční politiky vůči těmto dvěma státům s nežádoucím nukleárním programem. V práci dále sestavuje data set pro vlastní kvantitativní analýzu a následně vysvětluje, proč podle ní fungovali sankce v Íránu, ale v Severní Koreji ne. Na konci normativně doporučuje příští směřování jak globálním aktérům, tak jihokorejským představitelům.

Dalším důležitým zdrojem literatury jsou publikace, které se zabývají vztahem mezi jadernými zbraněmi a mezinárodní politikou. Podobně jako výše zmíněná publikace *Economic Sanctions Reconsidered, Nuclear Weapons and Foreign Policy* (Kissinger, 1957) od Henryho A. Kissingera je jakousi encyklopedií této problematiky. Vzhledem k bezprostřední blízkosti autora na zahraniční politiku a konkrétně zahraniční politiku Spojených států, jsou jeho závěry a popisy dění relevantním zdrojem informací. Kissinger v knize pro potřeby práce hovoří především o tom, jak jednotlivé státy nakládají s problémy, které v této nové nukleární válce vyvstávají a vyžadují zcela nové řešení. Také mluví o vlivu odstrašování na směřování velmocí, stejně tak na jeho efektivitu, a i s ní spojenou změnu vedení diplomacie. V neposlední řadě také autor mluví o vedení omezené války a problémech, které při jejím vedení vyvstávají. Jediným problémem, přes jistě přetrvávající

relevanci díla je problém data vydání, kniha je poměrně stará a ke dnešními dni by se v ní objevilo jistě mnoho podnětných nových informací nedostupných v době jejího vydání.

Dalším z autorů této skupiny je Robert Jervis. Jervis se ve svém díle *The Meaning of the Nuclear Revolution* (Jervis, 1989) zaměřuje na to, jak tato mladá technologie jaderných zbraní drastickým způsobem změnila mezinárodní vztahy, prozkoumává zákoutí limitované války a odstrašování. Tuto předchozí myšlenku ve své knize bere jako teorii a napříč kapitolami se jí snaží ověřit tak, že popisuje očekávané změny v mezinárodní politice po roce 1945. Autor v knize rovněž vyzdvihuje roli jaderných zbraní ne tak jako zbraní vojenských, ale jako zbraní psychologických a v tomto duchu jejich použití v mezinárodní politice, vyjednávání a předcházení konfliktu. Jervis ve svém díle mimo jiné uvádí, že držení atomových zbraní výrazně znesnadnilo politiku státům, toužících po absolutním vítězství ale, že toto vojenské vyrovnání na rozdíl od vln pesimismu a optimismu ze získaných nebo ztracených pokroků přineslo vysokou míru stability systému. Jervis zároveň ve své publikaci uvádí jednu, pro tuto práci důležitou myšlenku. Myšlenku toho, že v éře jaderných a jiných zbraní hromadného ničení nemůže už být válka vyhrána vojenským způsobem, je důležité proto vítězství dosahovat způsoby jinými (tamtéž).

Dalším pro práci relevantním zdrojem informací jsou publikace, které se zabývají historií obecně, historií Spojených států a Kubu a historií studené války. Autorů a publikací v této kategorii je celá řada, pro potřeby práce jsou vhodné z nich popsány v dalších odstavcích. Prvním z autorů této skupiny je Aiyaz Husain, který ve své publikaci *Covert Action and US Cold War Strategy in Cuba, 1961-92* (Aiyaz, 2006) studuje odtajněné dokumenty Spojených států ve snaze přijít na to, jestli Kennedyho administrativa plánovala další invazi po zmařeném vylodění v zátocě Sviní. Aiyaz dochází k pro práci zcela klíčovému poznatku o tom, jak se Kennedyho administrativa vypořádala s probíhajícími projekty, jako je operace *Mongoose* po proběhnutí Karibské krizi v roce 1962.

Druhou autorkou v této kategorii je Anna Samson a její publikace *A History of the Soviet-Cuban Alliance (1960-1991)* (Samson, 2008). Samson se ve své publikaci poměrně dobře popisuje vývoj vztahů mezi těmito aktéry v relevantním období. Autorčin příspěvek této práci je právě v tom, že popisuje krom historických reálií i například osobní vztahy a záruky, které se budovaly mezi Castrovým režimem a Moskvou.

Neposledním zdrojem této skupiny je nebo jsou potom právě odtajněné dokumenty, ať už státu, nebo prezidentské kanceláře Spojených států, se kterými ve své publikaci pracuje Aiyaz. Nebo potom odtajněné složky tajných služeb Spojených států. Prezidentská memoranda, zákonodárné spisy nebo memoáry. Tyto zdroje slouží práci především ve prospěch faktografické správnosti, úplnosti a sestavování časových posloupností.

Výzkumný postup, metodologie

Pro zodpovězení výzkumné otázky – „Používají mezi sebou jaderné státy ekonomické sankce, jako náhradu konvenční války?“ využije práce následující metodologii. Práce bude koncipována jako případová studie dění na Kubě mezi lety 1958 a 1964, tento případ je vybrán z důvodů, popsanych v příštím odstavci. Pro výzkumné potřeby bude v práci nashromážděno množství empirických dat, relevantních pro vývoj vztahů mezi Spojenými státy, Kubou a Sovětským svazem. V těchto nashromážděných empirických datech, se potom metodou zakotvené teorie práce pokusí odhalit následující souběh událostí, aby mohlo být rozhodnuto, jestli je odpověď na hlavní výzkumnou otázku kladná, nebo záporná. V datech bude nejdříve nutné nalézt jasné potvrzení konvenčního konfliktu – války mezi Spojenými státy a režimem na Kubě. V případě nalezení tohoto vztahu je nutné najít pro tento vztah následující událost, ukončení této hostilní aktivity ze strany Spojených států z důvodu strachu z jaderných zbraní. Opět, v případě nalezení i druhého vztahu musí přijít třetí a poslední událost, přechod Spojených států k „válčení“ ekonomickými sankcemi tam, kde dříve válčili násilně. Pokud má práce dokázat, že státy s vzájemně zaručeným zničením spolu válčí ekonomickými sankcemi, je důležité dokázat vztah mezi jadernými zbraněmi, a právě ekonomickými sankcemi, tak, jak jsou k tomu vykonstruované podmínky 2 a 3, totiž, ekonomické sankce musí přijít po jaderné hrozně, aby mohly být považovány za zavedené ze strachu z tohoto vzájemného zničení. Dále, aby mohlo být shledáno, že tyto sankce nahrazují válku, je potřeba onu válku, nebo touhu po ní také mezi těmito aktéry najít, tomu slouží potom podmínka číslo 1. Pokud tyto podmínky budou splněny v chronologické souslednosti, bude výzkumná otázka potvrzena a bude tak mít induktivní dopad na další podobné případy.

Práce by shledala, že odpověď na výzkumnou otázku je negativní za následujících podmínek. Zaprvé, nebyla by nalezena data, která by dokazovala konvenční konflikt mezi Spojenými státy a Kubou. Z absence těchto dat by vyplynulo, že nelze vhodně dokázat touhu aktérů vést válku ozbrojenou, proto by zavedené sankce nebyly považovány za právě války

náhradu. Zadruhé, Kuba by nebyla schopna ohrozit Spojené státy jadernými zbraněmi – podpora sovětů by nebyla dostatečná. Opět absence těchto dat by znamenala, že nelze dokázat vztah, mezi sankcemi a válkou, který by vycházel z motivace předejití nukleární válce. Zatřetí, Spojené státy by se neuchýlily k politice ekonomických sankcí, vůči ostrovnímu režimu poté, co na jeho půdě objevily jaderné zbraně. Pokud by se Spojené státy k této politice neuchýlily, pro práci by to znamenalo, že nepovažovaly tyto ekonomické sankce za řešení problému, tudíž by se nedalo určit, zda se ekonomické sankce v tomto případě dají použít k řešení problémů vyžadujících i válku. Při naplnění této nebo těchto podmínek, by byla odpověď na výzkumnou otázku záporná a bylo by výzkum zapotřebí směřovat jiným směrem.

Volba případu

Případ Kuby je vhodný z několika důvodů. Zaprvé, je to poslední a nejvyšší příklad jaderné eskalace mezi dvěma velmocemi, tou druhou byl samozřejmě Sovětský svaz, který ale vládě na Kubě dal jak své záruky, tak na její území rozmístil své jaderné hlavice (stále pod velením USSR). Případ je zároveň vhodný proto, že pro Spojené státy je Kuba velmi strategicky důležitá, a změna jejího politického klimatu pro ně byla palčivou hrozbou, která by se hypoteticky musela řešit vojenským zásahem. V neposlední řadě je také případ vhodný proto, že se v něm pohromadě vyskytují jak jaderné zbraně a potřeba konfliktu, tak i ekonomické sankce, což je pro výzkum jejich interakce nezbytné. Volba podle závislé proměnné v tomto případě není problém, protože práce pracuje s primárními zdroji, které ve velmi široké míře odkrývají motivace aktérů za podniknutými rozhodnutími. Práce se tudíž vyvaruje toho, že by pomíjela skrytá fakta, která v tomto případě nejsou relevantní. Pro zkoumání tohoto vztahu neexistuje historicky mnoho případů, protože z povahy vzájemně ujištěného zničení neexistuje mnoho ozbrojených konfliktů, ve kterém se vyskytuje jak konvenční válka, tak sankce a jaderné zbraně.

Vztahy Kuby, USA a Sovětského svazu

Vztahy mezi Spojenými státy a Kubou byly již od svého počátku komplikované. Jejich začátek se datuje prakticky okamžitě, do doby, kdy vůbec mohly začít, tzn. v časech ranně koloniálních. Američtí osadníci, kteří z kraje devatenáctého století osidlovali území kontinentu, opojeni myšlenkami „Osudového manifestu“ vymýšleli, jakými způsoby získat území ostrova Kuba. Tyto snahy vyústili během administrativy Jamese K. Polka k pokusu o

koupi ostrova, tato snaha však nevedla k úspěchu, stejně jako opětovná snaha o koupi o pár let později během roku 1854.

Spojené státy se však dočkaly rozhodující změny o několik dekád později. Během kubánských válek o nezávislost na španělské koruně byly zataženy do konfliktu poté, co došlo k výbuchu amerického vojenského plavidla v přístavu v Havaně, z čehož Spojené státy vinily právě Španělské království. Kubánská válka za nezávislost tak roku 1898 rychle „přerostla“ ve válku Španělsko – Americkou. Po téměř čtyřech měsících bojů definitivně porážkou skončila španělská nadvláda nad územím Karibiku. Pro potřeby práce je ale zajímavější, že díky tomuto vítězství se Spojeným státům splnila jejich touha po vlivu na Kubu, součástí mírové smlouvy z Paříže totiž bylo, že mezi lety 1898 a 1902 se Spojené státy stanou protektorem ostrovního státu. V tomto období si byly Spojené státy schopné vybudovat na Kubě dominantní postavení jak ekonomické, tak i politické, které přetrvalo i po skončení protektorátu a počátku nezávislosti ostrova. Tato dominance byla oficiálně stvrzena poté, co Kuba do své nové ústavy slovo od slova zahrнула sedm podmínek obsažených v Plattově dodatku (Treaty Between the United States and the Republic of Cuba Embodying the Provisions Defining Their Future Relations as Contained in the Act of Congress Approved March 2, 1901) ke stažení armády z ostrova. Těchto sedm podmínek zákonem ustavilo dominanci Spojených států nad Kubou.

Kubánská revoluce

Období na Kubě v ranných letech 20. století byla provázána s tradicí ustáleným výskytem korupce vládních činitelů (Diaz-Briquets, 2006, s63). První kubánský prezident a do jisté míry i jeho následovník se vyhýbali systematické korupci, nebo aspoň nebyla řádně viditelná, to se ovšem změnilo za vlády prezidenta třetího, José Miguela Gómeze. Gómez a jeho vláda byla nasyčena korupčními skandály jak ve vládním, tak v soukromém sektoru (Masó y Vázquez, 1976, s428) Těto systematizované korupci také nahrávala první světová válka, protože díky ní posílila pozice Kuby, coby dodavatele cukru a s tím spojený příliv vyššího množství financí (tamtéž). Korupce s postupujícími lety přerostla mimo dosavadní sektory i do armády, kde krom „běžných“ korupčních činností mělo dojít i k vybudování nelegální scény s hazardními hrami (Hunt, 2014, s.257). Korupce na ostrově dosáhla nejvyšší úrovně za vlády prezidenta Fulgencia Batisty, který celou svojí mocenskou základnu soustředil právě kolem zkorumpovaných politiků a představitelů armády, se kterými se stýkal ještě před vstupem do úřadu, kvůli nafouknutým státním zakázkám a

výtěžkům z provozování hazardních her (tamtéž). Této korupce si začali všimati i představitelé Spojených států, prezident Roosevelt nabídl svému kubánskému protějšku experty, kteří měli být nápomocni během nutné reformace kubánského systému veřejných služeb. Batista se však ze zjevných důvodů rozhodl této nabídky nevyužít. Po skončení Batistova mandátu v roce 1944 se někdejší prezident znovu ucházel o úřad ve volbách roku 1952. Předvolební průzkumy mu však nedávaly vysoké šance na úspěch, z toho důvodu se Batista rozhodl, že namísto voleb provede puč, který se mu podařil bez krveprolití a roku 1952 se tak Kuba stává vojenskou diktaturou pod vedením právě Batisty.

Reakce opozice na sebe ale nenechala dlouho čekat, dosavadní veřejný postoj ke korupci vládních činitelů byl do určité míry přijímající, vzhledem k demokratickému způsobu volby, to se ale změnilo, protože nově Batista „okrádal Kubánce bez demokratického mandátu“ (tamtéž). Do popředí Batistovi opozice se krátce po puči dostává právník Fidel Castro, který dává dohromady petici a legislativní cestou se snaží zbavit dosavadního prezidenta moci. Castro však naráží u zkorumpované justice a jeho požadavky jsou soudně zamítnuty (Fidel Castro. Encyclopaedia Britannica.). Krátce na to tak Fidel a jeho bratr Raúl společně zakládají odbojové uskupení a do konce roku je z tohoto hnutí poměrně početná opoziční síla (tamtéž). Po neúspěšném útoku na kasárna kubánské armády v roce 1953 je Fidel zatčen, a i přes plamennou obhajobu odsouzen na 15 let. Z původního trestu vykoná vůdce opozice ale pouze roky dva, protože je osvobozen amnestií z roku 1955 a se svým bratrem Raúlem se vydá do Mexika, kde zakládá exilovou revoluční skupinu s názvem „Hnutí 26 července“ (datum neúspěšného útoku na vojenskou základnu) (tamtéž). Na konci roku 1956 se bratři Castrové vracejí na ostrov s malým oddílem stoupenců, který je však vzápětí zlikvidován vládními silami. Bratrům se však podaří uprchnout s několika dalšími souvěrci do hor, odkud vedou s vládními jednotkami guerillovou válku, až do porážkami vynuceného odjezdu dosavadního prezidenta Batisty 1. ledna 1959 (tamtéž). Do konce roku se potom Fidel, coby premiér, chopí moci ve státě, podporován většinou urbanizovaného obyvatelstva se slibem vrátit ústavu do původního znění z roku 1940 (tamtéž).

Vztah mezi Sovětským svazem a Kubou

V době po kubánské revoluci již probíhala studená válka mezi Spojenými státy a Sovětským svazem na plné obrátky. Přesto, že Sověti o převratu na ostrově věděli, nebyli si jisti budoucím směřováním země a spíše chladně se stavěli k budoucímu vývoji vztahů mezi jednotlivými zeměmi, zaujali proto spíš roli pozorovatele (Samson, 2008, s89). Spojené státy

se po převratu dívali velmi skepticky a s odporem na Castrovy změny, zejména pak na agrární reformy a omezování amerického podnikání na ostrově. Teprve rok po převratu se Moskva odhodlala ke kroku pro zjištění situace probíhající na Kubě. Vyslala na ostrov svého experta na latinskou Ameriku – Aleksandra Alexejeva, aby podal domů hlášení o situaci na místě (tamtéž. s.90). Poměry byly vzhledem k zhoršujícím se vztahům se Spojenými státy nakloněny přátelskému jednání, Sovětský svaz tak s Kubou vešli do obchodního styku, kde krom výměny zboží došlo i na finanční půjčku Castrově režimu. Po vzoru Sovětského svazu i další státy východního bloku včetně Československa navázali s Kubou obchodný styky. Krom obchodního kontaktu se Kuba postupně více a více zaplétala do sféry vlivu východního bloku, dodávkami zbraní i ideologie, uspíšenými stále rostoucím tlakem ze strany někdejších protektorů.

Změna ideologie

Jak je již zmíněno výše, porevoluční vztahy mezi Kubou a Spojenými státy doznaly vysoké míry ochlazení. Za Batistovy vlády, byl podle slov samotného velvyslance na Kubě americký velvyslanec druhou, mnohdy i první z významných postav v zemi (Smith, výpověď v senátu, 1960). Během návštěvy Washingtonu se s Castrem dokonce nesešel ani prezident Eisenhower, jednání nechal na svém zástupci, viceprezidentovi Nixonovi, který byl Kubánskému vůdci odporný (Bourne 1986, s.175). Přesto, že Castro z počátku odmítal označování vlády za socialistickou, nebo dokonce komunistickou, svým jednáním se soustavně vzdaloval liberálně kapitalistickým Spojeným státům a přibližoval se do náručí Sovětského svazu, se kterým sdílel ideologii. Ve svých agrárních reformách omezil rozsah půdy, kterou smí vlastnit jednotlivec a rozdělil mezi rolníky půdu, kterou vlastnili velkostatkáři nad nový limit. Tím si znepřátelil střední třídu, která ale byla na ostrově v minoritě (tamtéž, s.177-8). Dále pak nastavil vyšší platy méně významným státním činitelům a činitelům ve státní správě ruku v ruce se snížením platů soudcům a vyšším politikům (tamtéž, s186). Také snížil nájemníkům, kteří platili za nájem v přepočtu méně, než 100 dolarů měsíčně nájem o polovinu, ve snaze posílit koupěschopnost občanů (tamtéž). Kromě levicových reforem také Castro jmenoval šéfem státní pokladny marxisticky smýšlejícího Che Guevaru. Stávající prezident Urrutia, nespokojen se směřováním země, vyslovil své obavy z Castrova počínání. Ten okamžitě oznámil, že rezignuje na post ministerského předsedy, a v televizním přenosu oznámil, že důvodem je právě prezident Urrutia, který mu brání v efektivní vládě svým „protikomunistickým poblázněním“. Tento

tah Castrovi vyšel, masa jeho podporovatelů se shromáždila v okolí prezidentského paláce a požadovala prezidentovu rezignaci. To se také stalo, Castro se znovu chopil úřadu a 18. července 1959 se novým prezidentem stává marxista Osvaldo Dorticós (tamtéž, s.183).

Proti Spojeným státům

Jak je již zmíněno výše, Sovětský svaz zahájil s Castrovou Kubou ekonomické styky, roku 1960 se Moskva a Havana dohodli na masivních dodávkách cukru do Sovětského svazu, konkrétně na pěti milionech tun za období pěti let, krom cukru se také představitelé dohodli na dodávkách obilovin, železa, hnojiv, strojů a technického zázemí pro stavbu továren a v neposlední řadě ropy a ropných produktů na ostrov (Samson 2008, s90). Tato dohoda byla postavena na v přepočtu sto milionu dolarů vysoké půjčce, kterou Sovětský svaz Kubě poskytnul na období dvanácti let (tamtéž). Sovětský svaz se rovněž zavázal k dovozu nezbytně nutného zboží v případě, že by nebyla Castrova administrativa schopna ho nakoupit jinde (u Spojených států) (tamtéž). Vzhledem k relativně nevyspělé industriální scéně na Kubě patřily ropné rafinérie bohatým západním korporacím, jako Shell nebo Esso, vlastněné zpravidla lidmi ze Spojených, nebo Velké Británie. Když začal Sovětský svaz dovážet na ostrov ropu, tyto společnosti odmítli „nepřátelskou“ ropu po vládním nátlaku rafinovat. Vláda na Kubě na tento čin odpověděla rychlým znárodněním těchto rafinerií bez náhrady pro bývalé vlastníky. V reakci na znárodnění naftařských závodů přistoupily Spojené státy k odstřižení od Kubánského cukru (Bourne 1986, s.205-6). To byl pro Castrův režim velmi citelný zásah, protože doposavad byly Spojené státy s přehledem většinový odběratel této komodity. Toto odstřižení se opět neobešlo bez reakce, Castrův režim pokračoval ve znárodnění a připravil americké podniky o téměř všechny ostrovní majetky, včetně bank (tamtéž). S každým rozhodnutím proti zájmům Washingtonu přišlo utážení sankcí. Všechny tyto aktivity napomáhaly k čím dál nepřátelštějšímu vztahu mezi Kubou a Spojenými státy a zároveň se zvyšovala závislost Castrova režimu na pomoci a dodávkách ze Sovětského svazu. Krom ekonomické pomoci od léta 1960 v tichosti dodával Sovětský svaz také na Kubu zbraně, které dovážel pod falešnými československými identitami, aby nevzbudil podezření západu (Samson, 2008, s91). Od tiché vojenské podpory přešel ale Sovětský svaz po ekonomických roztržkách mezi Havanou a Washingtonem ke konkrétními vyjádření vojenské podpory. V létě 1960 se Chruščov nechal slyšet, že „Spojené státy již nejsou vzdáleny od Sovětského svazu tak, jako doposavad. Pokud by se Pentagon odvážil k agresivní vojenské intervenci na Kubu, mohli by obrazně řečeno sovětské dělostřelci

podpořit kubánský lid svým raketovým ostřelováním“ (N. Khrushchev: Speech to the RFSR Teachers congress, 1960). Krom toho se sovětský vůdce nechal zanedlouho slyšet, že nastala smrt Monroeovi doktríně v otevřené mocensko-politické provokaci vůči Washingtonu (Samson 2008, s.91). Ta tuto provokaci odpověděly Spojené státy obdobnou proklamací ohledně snahy o vytvoření bolševické doktríně a komunistickém roztahování (tamtéž). Tato šarvátka mezi Moskvou a Washingtonem jasně ukázala, že Sovětský svaz si vzal pod ochranu Castrův režim a novým strategickým kolbištěm studené války bude ostrov Kuba.

Washingtonská agrese

Washingtonu a Pentagonu však docházela trpělivost s Castrovým režimem, proto mimo ekonomických sankcí a jiných nevojenských roztržek, pověřil prezident Eisenhower v tajnosti americkou tajnou službu CIA (Central intelligence agency) provedením operací nutných ke svržení kubánské vlády (Haass, 1998, s.37).

Vylodění v zátocě Sviní

Po pověření prezidentem Eisenhowerem se CIA spojila s odbojovými skupinami již operujícími na území ostrova v přípravě plánu na podvratné operace. Krom přímého násilného konfliktu, byla také na ostrově ve velkém financována protirežimní propaganda. Zpočátku však drobné a nekoordinované sabotáže nepřinášeli žádného užítku, stejně tak, jako snahy o dopravení více vojáků a vojenského vybavení na ostrov (Pfeiffer, J., & National Security Archive (U.S.). (1979). Protože CIA neměla na tyto operace neomezený rozpočet, rozhodla se, že vhodnou alternativou nikam nevedoucích sabotáží bude přímá vojenská operace. Plán byl takový, že operaci zahájí masivní nálety na kubánská letiště s cílem úplně je zničit, anebo výrazně omezit schopnost kubánského vojenského letectva útočit ze vzduchu. Po těchto náletech se na ostrov vylodí početná skupina více, než 1400 příslušníků odboje a příslušníci CIA, kteří zahájí překvapivý útok (Jfklibrary.org). Dále plán počítal s odstřížením bránců armády od zásobování a pro režimních posil výsadkáři, kteří měli být vysazeni na ostrově před vyloděním invazních sil (tamtéž). Nakonec méně početná jednotka měla být vysazena na východě ostrova ve snaze o vytvoření chaosu v řadách obránců (tamtéž). Podle plánu by úspěch znamenal, pokud by se invazní síly dostaly do obranného postavení v Matanze a následně ustavili protirežimní vládu z dopravených exilových aktivistů., Plán operace tedy počítal s tím, že obyvatelé ostrova tuto novou vládu podpoří a společně s invazní silou převezmou kontrolu na Kubě (tamtéž). Operace se však během provedení potýkala s řadou problémy. Komplikace začaly tím, že nálety na kubánská letiště

nedopadly ani z daleka tak, jak si je velení představovalo. Místo toho, aby bylo Castrovo letectvo zničeno, nebo vážně ochromeno, bylo zasaženo jen velmi malé množství vojenských cílů, kubánské letectvo tak bylo pořád akceschopné (tamtéž). Navíc, fotografie už v tu dobu zastaralých druhoválečných bombardérů, přetřených narychlo do neamerických barev, se rychle po útoku rozšířily, což v praxi odhalilo podporu ze strany Spojených států a zapříčinilo to nemožnost provedení nutných pokračovacích náletů (tamtéž). O nic lépe se nedařilo výsadbářům, přestože byla podniknuta řada strategických výsadek, žádné ze skupin se nepodařilo splnit své úkoly. Jedna ze skupin byla vysazena na správné místo, jejich vybavení včetně těžkých zbraní bylo však svrženo do bažin, což znamenalo jejich absenci a zní plynoucí nemožnost blokování komunikace (Quesada, 2009, s.28). Jiná skupina zase byla vysazena špatně, tak, že dopadla do blízkosti ostrovních milic, přestože se jim dokázala dobře bránit, nemohla kvůli tomu ani ona plnit svoje strategické úlohy nutné k zabránění přílivu posil na potlačení invaze (tamtéž). Tato strategická selhání znamenala, že okamžitě po vylodění se dostala invazní skupina pod těžkou palbu kubánské pěchoty, navíc na uskupení nalétávaly opakovaně kubánská letadla, která potopila několik transportních lodí a sestřelila většinu vzdušné podpory rebelů (Jfklibrary.org). Aby nebylo problémů málo, špatné počasí znamenalo, že invazní síly musely bojovat v promáčené výbavě a s malým množstvím munice (tamtéž). Dílo bylo dokonáno v příštích čtyřiaadvaceti hodinách, Castro poslal značnou sílu asi dvaceti tisíc mužů rozdrtit okupační síly, zatímco stále kontroloval vzdušný prostor nad místem konfliktu (tamtéž). Když vypadala situace nejčerněji, rozhodl prezident Kennedy o vzdušné podpoře, která by zvrátila situaci ve prospěch Spojených států (tamtéž). Bohužel, nejspíš z důvodu časového posunu mezi Kubou a Nikaraguou dorazila tato letadla o hodinu později, byla sestřelena protivzdušnou obranou a zbytek sil se do konce dne vzdal (tamtéž).

Operace Mongoose

Stejnomená operace byla jednou z hlavních aktivit, kterou prováděly tajné služby Spojených států na území Kuby po selhání při vylodění v zátocě Sviní (Aiyaz, 2011). Jiným názvem „Kubánský projekt“ byla série podvratných aktivit a teroristických činů proti civilnímu obyvatelstvu, oficiálně schválená 30. listopadu 1961 novým prezidentem Spojených států John. F. Kennedym (Bacevich, 2011, s.77). Stejně jako předchozí snahy, i operace Mongoose měla za cíl svrhnout Castrův komunistický režim. Na rozdíl však od předchozího úsilí, tato operace měla za cíl vyvinout na ostrově dostatek vykonstruovaných

záminek pro intervenci americké armády. Kubánský projekt nešel však podle předpokladů, první měsíce se CIA marně snažila rekrutovat nové operativce odboje na ostrově, operace se tak zatím zmožila pouze na šíření propagandy a narušování kubánských obchodních dohod s jinými státy. Celá operace se ještě zpomalila v létě, kdy sovětská přítomnost na ostrově vzrůstala. Při návštěvě Raúla Castra v Moskvě navíc dostal kubánský režim jasné vojenské záruky od prezidenta Chruščova, který slíbil, že pokud Pentagon zkusí vojenskou operaci na Kubě, Sovětský svaz k ostrovu vyšle celou Baltickou flotilu jako demonstraci síly (Samson, 2008, s.93). Lansdale právě pro tento vzrůstající vliv Sovětského svazu urgoval agresivnější přístup k operaci (Aiyaz 2005, s.41). Program operace byl pro uspokojení těchto nových požadavků upraven, nově se mělo rekrutovat více místních odbojářů, kteří by Castrův režim infiltrovali, stejně tak, jako mělo být narušováno vysílání rádia a televize, v neposlední řadě měly být vysazovány na ostrov týmy sabotérů (tamtéž, s.39). S blížícím se zářím byla ale operace nucena zpomalovat, čím intenzivnější byla přítomnost Sovětů, tím bylo větší riziko, že dojde k odhalení těchto podvratných aktivit, což bylo něco, co Washington nechtěl riskovat, operace doznala konce úplně poté, co došlo k eskalaci vztahů v příštích měsících (tamtéž, s42).

Je nutné také krátce zmínit, že Spojené státy se od dob krátce po revoluci mnohokrát pokoušely o atentát na Castra. Některé prameny uvádí, že do roku 1975 došlo k 634 pokusům o spáchání atentátu na kubánskou hlavu státu (Escalante, 2006).

Raketová krize

V roce 1962 zahájil Sovětský svaz operaci Anadyr, operaci, která počítala s umístěním jaderných hlavic Sovětského svazu na ostrově Kuba (Samson, 2008, s.93). Režim na Kubě, si vzhledem k rozsáhlosti příprav přál, aby byla celá operace vedena oficiální cestou s podpisem smlouvy, z obav, že se Spojené státy mohu zachovat nepředvídatelně agresivně po nevyhnutelném objevení probíhajícího zbrojení (tamtéž). Moskva ale tuto rétoriku odmítla s tím, že operace musí být objevena až po jejím dokončení, zároveň ale slíbila Kubě vojenskou ochranu (tamtéž). O pár měsíců později byla zahájena stavba raketových sil na ostrově. Vzhledem k rozsáhlosti operace a velikosti ostrova se konstrukce sil neobešla bez nevyžádané pozornosti veřejnosti, Spojené státy zaznamenaly stovky oznámení o pohybech jednotek a raket, většinu z nich ale úředníci nepokládali za relevantní a domnívali se, že jde o běžné obranné rakety. Spojené státy logicky v době studené války podnikaly průzkumné přelety nad ostrovem, shodou okolností se ale v počátcích svého formování Kennedyho

administrativa potřebovala vyvarovat dalších mezinárodních incidentů, a proto výrazně omezila přelety nad Kubou – po dobu několika týdnů (Holland, 2012). Toto období bez výrazné špionáže skončilo, když si analytici Ministerstva obrany všimli, že rakety země vzduch jsou na ostrově rozestavěny do takové formace, kterou Sovětský svaz používá na ochranu svých sil pro mezikontinentální balistické rakety, po tomto zjištění začal velký tlak na obnovení špionáže nově pod vedením vzdušných sil americké armády (Remarks by LTG Ronald L. Burgess Jr., Director, Defense Intelligence Agency, 2011). První přelety letadel U-2 nebyly kvůli počasí vydařené, což se změnilo 14. října, když stejný stroj zdokumentoval probíhající stavby odpalovacích stanovišť balistických raket (U.S Department of state, „Cuban missile crisis“, 2010). Nebylo tedy pochyb o tom, že Spojené státy buď už přišly, nebo brzy přijdou o svoji značnou výhodu schopnosti prvního úderu díky vlastním balistickým raketám v Turecku.

Krátce po objevení raket na ostrově zřídil prezident Kennedy skupinu složenou z devíti členů Rady bezpečnosti a pěti strategických poradců ("National Security Action Memorandum 196", JFK Library). Toto uskupení vešlo v povědomí pod názvem „EXCOMM“ (tamtéž). Toto uskupení muselo okamžitě začít jednat, Spojené státy byly totiž až do šokujícího odhalení přesvědčeny, že si Sovětský svaz netroufne hlavice na ostrov umístit (Zelikow, Graham, 2010, s.111). EXCOMM rychle přišel s několika variantami postupu, jako jedna z variant byla představena možnost nedělení ničeho, protože hrozba jaderných zbraní, přesto, že ne tak blízká, nebyla pro Washington nová. Většina z navrhovaných postupů měla však invazivní charakter, tedy buď přímý útok na Kubu, svržení Castra a převzetí kontroly, letecké nálety cílené na zničení raketových sil, nebo nakonec námořní blokáda, nazvaná jako „karanténa“, aby se předešlo válečnému aktu, kterým blokáda bezesporu je. Přestože většinově převládl názor, že musí být na Kubu podniknut plnohodnotný vojenský úder, prezident Kennedy, zůstal skeptický, protože měl na zřeteli, že stejně, jako by on nenechal toto jednání bez povšimnutí, stejně tak si Moskva nemůže dovolit odevzdat ostrov bez boje a pokud ji bez boje odevzdá, vynahradí si ztrátu v Berlíně (Kennedy, 1971, s.14). Zřejmě ze stejných obav potom prezident upustil i od plánu na strategické nálety a definitivně se rozhodl pro variantu námořní blokády ostrova a vyzvání Sovětského svazu ke stažení jaderných zbraní z blízkosti Spojených států. Turecko byla jedna z mála spojeneckých zemí, která nebyla s konáním Washingtonu příliš spokojená poté, co byl prezident Girschel informován o potenciální výměně na tureckém území umístěných balistických střel za stažení sovětského arzenálu z Kubu (NSA Archive, 1962). Turecké vedení zřejmě nebylo

příliš ochotné přijít o svoji strategickou důležitost, a proto byly proti této dohodě. Obě zneprátelené země na svoji reakci nenechaly dlouho čekat, Chruščov adresoval svému americkému protějšku dopis, ve kterém uvedl, že tento imperialistický akt nepokrytého „pirátství“ povede k válce (Chruščov, 1962). Dále se připojila i Čína, se svým výhružným oznámením, že 650 milionů obyvatel Číny stojí za kubánským lidem (People's Daily, 25.10.1962). Vzrůstající napětí ještě umocnil Chruščovův večerní telegram Kennedymu, ve kterém se hlava Sovětského svazu snaží vysvětlit přátelským tónem, že Moskva nemůže „despotickým“ nárokům Spojených států vyhovět a že americká blokáda je tak vnímána jako válečný akt a sovětské lodě dostanou rozkaz ji ignorovat (Library of Congress, 1962). V reakci na tuto jasnou demonstraci stanoviska Moskvy uvedl Washington armádu do stavu pohotovosti. Krom konvenčních nástrojů byly také do stavu pohotovosti uvedeny mezikontinentální jaderné zbraně. Kennedyho administrativa také zveřejnila svoji přípravu na nálety ostrova v případě, že blokáda selže (Nathan, 1992, s.7). Fidel Castro se během tohoto vyhroceného období obával blížící se vojenské akce na území Kuby, žádal proto Moskvu o provedení prvotního úderu proti Spojeným státům, navíc přikázal střílet na všechna nepřátelská letadla, ne pouze na formace, což po sestřelení jednoho z letadel vedlo k vyostření situace na nejvyšší úroveň (Baggins, 2010). Během celé situace probíhala tajná jednání mezi Washingtonem a Moskvou, obě velmoci se rozhodli, že situace již příliš pokročila a je třeba ji deeskalovat. Kennedy se s Chruščovem domluvil, že Sovětský svaz veřejně odstraní z ostrova svoje vybavení výměnou za to, že se Spojené státy zavážou k neútočení na Kubu. Mimo toto veřejné urovnání sporů, bylo ale tajně dohodnuto i odstranění raket Jupiter z území Turecka a Itálie (NSA Archive, 1962). Touto dohodou bylo zažehnáno nebezpečí jaderné války, blokáda ostrova Kuba pokračovala až do listopadu, než byly podle zdrojů Washingtonu odvezeny poslední jaderné hlavice.

Sankce Spojených států vůči Kubě

Sankční politika Spojených států vůči Kubě v šedesátých letech by se dala rozdělit do dvou kategorií, podle motivací Washingtonu tak, jak je vidí dříve zmíněná publikace *Economic Sanctions Reconsidered*. Zaprvé, krátce po převratu se dá hovořit o touze Spojených států změnit politiku na ostrově relativně skromným a omezeným způsobem. Do této kategorie jsou sankce z kraje šedesátých let řazeny proto, že pro zúčastněné státy tyto ekonomické sankce nepředstavovaly větší zájem, ale jednotliví účastníci dění byli v řešení situace zainteresováni poměrně značně. Jak již bylo zmíněno výše, po Kubánské revoluci v roce

1959 se začala Havana sblížovat se Sovětským svazem, ten s Kubou navázal obchodní styky a mimo jiné začal na ostrov dovážet surovou ropu (Samson, 2008, s.91). Tato ropa musela být někde zpracovaná, ale protože Kuba nebyla v té době velmi technologicky vyspělá, rafinerie na ostrově provozovali britské a americké společnosti, jako Esso a Shell. Tyto společnosti se po tlaku vlády Spojených států rozhodly odmítnout rafinovat sovětskou ropu, na což Castro reagoval znárodněním těchto společností. Washington v reakci na tuto provokaci Havany reagovaly poměrně citelnými ekonomickými sankcemi, konkrétně omezením dovozu Kubánské cukrové třtiny do Spojených států, což byla pro ostrov velká ekonomická komplikace, protože americký trh byl z daleka největším odběratelem této kubánské komodity (Haass, 1998, s.37). Na tento krok reagovala Havana dalším znárodněním, tentokrát majetků Spojených států na ostrově, což vedlo hned další den k omezení dovozu cukru téměř na nulu (Tamtéž, s38). Během léta až do začátku podzimu potom znárodnila Castrova vláda téměř všechny majetky s americkými kořeny na svém území, včetně bank, soukromých firem a zemědělských společností (tamtéž 38). Odpovědí Washingtonu bylo další omezení cukerného exportu, tentokráté úplné odstřížení pro rok 1961 (tamtéž, s38).

S tím, jak se obchodní omezení vůči Kubě zintenzivňují se dá hovořit o přechodu Spojených států k druhému použití sankcí, tak, jak je klasifikují výše zmíněné Economic Sanctions Reconsidered. Tímto použitím je snaha vysílajícího státu o změnu režimu ve státě cílovém.

Sankce jako nástroj změny režimu

Sankce za tímto účelem používaly Spojené státy poměrně nezřídka za dob studené války, pokud se Washington domníval, že daný stát se začíná příliš naklánět na stranu Sovětského svazu. Cílem této sankční politiky nebyl pouze ostrov Kuba, ale mimo jiné také ve stejném období například El-Salvador, Brazílie nebo Chile (Hufbauer, 2019, s.52). K této změně došlo mimo jiné proto, že právě Sovětský svaz se zavázal odkoupit kubánský cukr, tím zmírnit ekonomické sankce proti Havaně, a ještě více ji přitáhnout do své sféry vlivu (Samson, 2008, s.91). Vyjma cukru a jiných ekonomických artiklů také poměrně dlouho režim na Kubě obcházel americký zákaz dovozu zbraní z roku 1958 nákupem právě ze Sovětského svazu (Haass, 1998, s36). Do této kategorie (za účelem změny režimu) se dají řadit ekonomické sankce po druhém znárodnění majetků na ostrově, mezi majetky byly totiž i majetky přímo Spojených států. Krom toho také sankce z října 1960, konkrétně embargo Ministerstva obchodu na export zboží a technologií ostrovnímu státu dále pak sankce z let

1961, 1962 a jim následující. „Foreign Assistance Act of 1961“ byl zákon přijatý v tomtéž roce, zakazující pomoc Kubě (nevojenskou pomoc v mezinárodních programech) a udělení prezidentu Kennedymu moc zavádět a udržovat totální embargo na veškerý obchod mezi Spojenými státy a Kubou (Executive Order 10973, 3 November 1961, Administration of Foreign Assistance and Related Functions). Kennedy tohoto práva využil v únoru 1962 a zakázal všechen obchodní styk s Havanou. Washington navíc v srpnu upravil zákon o zahraniční pomoci tak, aby odebral možnost čerpat její výhody státům, které poskytují pomoc stávající Kubánské vládě (Haass, 1998, 38).

Ekonomické sankce Spojených států po Karibské krizi

Po skončení Karibské krize sankce Spojených států ještě zintenzivnily. Krom zákazu třetím stranám obchodovat na Kubě s americkou technikou se v roce 1963 tento zákaz rozšířil o dovoz materiálu, za který zaplatila americká vláda na lodích plavících se pod „cizí vlajkou“ (Haass, 1998, 38). Na konci roku 1963 poté Washington uvalil zákaz podpory v programu zahraniční pomoci těm státům, u nichž registrovaná letadla neuposlechla zákazu přistávat a dovážet zboží na ostrov (tamtéž). Krom přímých zákazů vyvíjela také vláda Spojených států obrovský tlak na sesterské společnosti na jejím území obchodujících korporátních firem, aby se „dobrovolně“ rozhodly s Kubánským režimem neobchodovat (tamtéž). V roce 1964 navíc tlak Spojených států při hlasování v organizaci OAS znamenal, že členské státy odhlasovaly nové pravidlo, které přikazovalo těmto státům odstříhnout se diplomaticky od Havany, připojit se k obchodnímu embargu proti Kubě a zastavit námořní přepravu zboží mezi svým územím a ostrovem (tamtéž, 39).

Rozhodovací proces po Karibské krizi

Po konci Karibské krize a stažení jak balistických, tak i dalších útočných zbraní Sovětského svazu z ostrova se Washington musel rozhodnout, jak má se stále přítomnou Castrovou hrozbou naložit. Jednou z variant byla samozřejmě válka, vojenská invaze ostrova, která by pro Spojené státy znamenala jasné, rychlé a konečné vyřešení kubánské hrozby. 16. listopadu 1962 obdržel prezident Kennedy od sboru náčelníků štábu americké armády memorandum (Kennedy Library, National Security Files, Countries Series, Cuba, General, 11/16/62-11/20/62. Top Secret), ve kterém armádní velení s radostí hlásí, že „ozbrojené složky armády jsou v excelentní pozici na provedení náletů na Kubu spojenou s masivní invazí na ostrov“ dále v memorandu stojí, že „ozbrojené složky nejsou pouze připravené na

jakékoliv prezidentovi požadavky na Kubě, ale také jsou v excelentní pozici pro kontrování Sovětské reakce kdekoliv na světě“. Entuziazmus svých generálů ale nesdílel prezident Kennedy, který v memorandu (Washington National Records Centre, RG 330, OASD (C) A Files:FRC 71 A 2896, Cuba 1962 (McNamara's working papers). Top Secret.), adresovanému ministru obrany McNamarovi o 11 dní dříve píše, že jeho důvěra v ozbrojené plány je mizivá, vzhledem k velikosti problému, výbavě nepřítele a „nacionalistickém zápalu“, který může být touto aktivitou vyvolán. Kennedy se obával, že by mohly snahy Washingtonu na ostrově „uvíznout“, zároveň řekl, že je třeba mít na paměti osud Britů v búrské válce, Sovětů v poslední zimní válce, a právě Pentagonu ve vztahu k Severní Koreji (tamtéž). Zároveň se prezidentu Kennedymu od podtajemníka státu Balla 10. listopadu dostalo memoranda (Kennedy Library, Sorensen Papers, Classified Subject Files, Cuba, General, 11/7/62-11/30/62. Top Secret), ve kterém byly nastíněné navrhované postupy v aktuální kubánské otázce. V memorandu je přednesena řada postupů a jejich výhody a nevýhody. Pro potřeby jsou zde nejvýznamnější protiargumenty vojenského útoku na ostrov. Prvním a nejsilnějším argumentem proti je strach ze Sovětského svazu, protože po přímém útoku „by se Sovětský svaz mohl cítit nucen zasáhnout ve prospěch Kuby, aby si zachoval tvář, nebo by reagoval jinde ve světě“ (tamtéž). Dalšími protiargumenty potom byl strach z reakce Západu na „nepřiměřený“ konflikt Davida a Goliáše, nebo obavy z útoku Kuby na Guantanámo, nebo jihovýchodní cíp Spojených států (tamtéž). Zároveň jsou pro potřeby práce důležité rozhovory představitelů Washingtonu a Moskvy, v četných listopadových dopisech mezi Chruščovem a Kennedym je vidět, že se představitelé států snaží situaci deeskalovat, například na ústupcích Sovětského svazu v otázce sovětských letadel IL-28 ponechaných v té době ještě stále na ostrově. Z těchto nejen dopisů, ale i setkání delegací vyplývá, že představitelé velmocí měli velký zájem na tom, aby se „Kubánský uzel“ rozpletl (zdrojová korespondence ve výčtu na konci). Navíc Kennedy v proslovu z 20 listopadu 1962 zopakoval svoje záruky (proti invazi) z léta téhož roku o tom, že „Spojené státy nezačnou a ani nedovolí agresi v této hemisféře“, mimo to ale prohlásil, že „samozřejmě neopustí politické, ekonomické a další snahy této hemisféry k zastavení rozvracení Kuby“ (audio záznam proslovu prezidenta Kennedyho, 20.11.1962). Přestože podle Chruščovova dopisu Kennedymu z 22. listopadu věřila Moskva zárukám o neútočení, neodpustila si sovětská delegace 29. listopadu mírnou připomínku síly. Během snah vysvětlit washingtonské delegaci, že rakety na Kubě vzhledem ke svému doletu neohrožují půdu Spojených států (Source: Department of State, S/S Presidential Memoranda of

Conversations: Lot 66 D 149.) Sovětská delegace připomněla svým oponentům, že „existují i rakety s delším doletem, doletem tak dalekým, že musí pro testování být odpalovány do moře“ a že „oni sami vědí, jak daleko do moře padají“ (tamtéž).

Spojené státy se nakonec v lednu 1963 uchylují ke kompletní reorganizaci svojí politiky vůči Kubě. Podle Bundyho memoranda (Kennedy Library, President's Office Files, Cuba, Security, 1963) prezidentu Kennedymu byl založen nezávislý výbor pro kubánskou otázku, který se staral o všechnu agendu, která se problematiky týkala, včetně agendy podvratné, která by se ale řešila samozřejmě tajně pod vedením prezidenta. K tomuto rozhodnutí došlo, protože tehdy probíhající New Yorkská vyjednávání (se Sovětským svazem) se chýlila ke konci a zároveň panovala univerzální shoda, že operace Mongoose (tehdy již měsíce operace pouze špionážní) je ve slepé uličce. Toto rozhodnutí signalizovalo dokončení změny v postoji Spojených států vůči Kubě, prezident Kennedy na setkání bezpečnostního sněmu vyzdvihnul nutnost hájit své zájmy, ale zároveň během jejich hájení předejít nukleární válce (Kennedy Library, National Security Files, NSC Meetings, 1963, No. 508, 1/22/63). V duchu této schůze dále Kennedy mluví o přístupu ke Kubě, jako k nástroji mocenského pření mezi východem a západem, stejně tak, jako Moskva hýbe s Berlínem, proto si musí Spojené státy ponechat Kubu až do chvíle, kdy budou díky ní moci získat výhodu nad Sovětským svazem (tamtéž).

Analýza dat a odpověď na výzkumnou otázku

První podmínka

Z dat jasně vyplývá, že Kuba byla pro Spojené státy velmi problematickou záležitostí. Jak ukazují historická fakta, Washington se pokoušel dostat ostrov pod kontrolu dávno před studenou válkou a když se mu to nedařilo obchodní cestou, dosazoval v Havaně politiky nakloněné režimu Spojených států. To se však změnilo velmi dramaticky nástupem Fidela Castra k moci. Kuba byla také velmi významná pro svojí geografickou polohu. V době před a během Karibské krize měl Sovětský svaz k dispozici celou řadu balistických raket s jadernými hlavicemi. Tyto rakety však neměly dosah Americké půdy při odpálení z území Varšavského paktu (Graham, Zelikow, 2010, s.94). Změna režimu na Kubě a následný zájem Sovětského svazu byl pro Spojené státy proto velmi nežádoucí. Z Kuby se mohla stát předsunutá základna Moskvy na dostřel americké půdy. Toto riziko si Washington uvědomoval, a proto zahájil celou řadu snah o změnu režimu na ostrově. Přímé vojenské řešení nebylo pro Pentagon snadnou záležitostí. Zaprvé Spojené státy jsou demokratickým

zřízením, vyhlášení nebo vedení války by proto musela vláda ospravedlnit, což v raných letech Castrovy vlády nebyl vůbec snadný úkol, protože tato vláda se chovala vůči Washingtonu až do znárodnování, jak z dat vyplývá, neutrálně. Samo znárodnování bylo zase vyvolané provokací ze strany Spojených států. Navíc americká veřejnost se v té době teprve vzpamatovávala z korejské války a probíhající války ve Vietnamu, nová válka s Kubou proto neměla velkou podporu, jen 2 lidé z 10 dotázaných se v roce 1960 vyjádřili do určité míry ve prospěch vojenské intervence na ostrově (Mayer, 2001, s.592). Washington proto musel najít alternativní cesty, jak se dostat do konfliktu s režimem na Kubě.

Z dat jasně vyplývá, že Spojené státy vyvíjely proti režimu na Kubě podvratné vojenské akce s cílem, jak destabilizovat režim, svrhnout či zavraždit Fidela Castra, tak i vyprovokovat pod falešnou záminkou plnohodnotný konflikt s Havanou. Z odtajněných materiálů vyplývá, že výše popsaná Operace Mongoose a dílčí aktivity s ní spojené jsou důkazem toho, že Kuba byla pro Washington významná natolik, že byla žádoucí i válka, pro její navrácení do západní hemisféry. Už tyto operace velmi silně rezonují ve vztahu k první podmínce pro zodpovězení výzkumné otázky. Krom výše zmíněných operací ale také Spojené státy zinscenovaly na ostrově invazní vylodění v zátocě Sviní, přímý vojenský konflikt, doprovázený bombardováním letišť na ostrově, za účelem efektivního, a hlavně rychlého sesazení Castra a dosazení loutkové vlády. Tato data tedy dokazují, že existoval válečný konflikt mezi Washingtonem a Havanou. Tím je splněna první podmínka pro zodpovězení výzkumné otázky, „nalezení konvenčního konfliktu, mezi Spojenými státy a Kubou“.

Druhá podmínka

Z dat vyplývá, že po neúspěšném vylodění v zátocě Sviní Kennedyho administrativa akcelerovala stále probíhající operaci Mongoose i přes to, že v té době se začali na ostrově koncentrovat sovětští vojáci, čehož si Washington byl velmi dobře vědom. Jak je popsáno výše, právě pro onu zvýšenou koncentraci sovětských vojáků bylo požadováno, aby operace Mongoose co nejdříve přinesla výsledky. Z těchto dat proto vyplývá poměrně důležitá skutečnost, totiž, že Spojené státy i přes přítomnost sovětských vojáků nedbaly hrozeb ze strany Moskvy a s operací přestaly až ve chvíli, kdy došlo ke slavnému přeletu letounu U-2 nad ostrovem. Slovy Henryho Kissingera: „Aby byla hrozba účinná, musí být zcela věrohodná“ (Kissinger, 1957, s.134). Kennedy až do poslední chvíle držel Kubánský projekt v chodu, nakonec ale operaci během Karibské krize pozastavil, a nakonec ustoupil od jejího aktivního využívání pro vedení násilných aktivit (Central Intelligence

Agency, DCI/McCone Files, Job 80-B01285A, Meetings with the President, 1962-31 December 1963). Jak dále vyplývá z dat, omezení operace Mongoose neznamenal okamžitou deeskalaci, ve výše zmíněném memorandu ministerstva obrany jasně stojí, v jaké pohotovosti byla americká armáda ještě měsíce po ukončení blokády ostrova. Data dále ukazují, že přestože Washington si nechával prostor pro jednání (včetně práva na invazi Kuby, viz. memorandum výše) situace po kontaktech se sovětskými představiteli deeskalovala do té míry, že hostilní aktivity nebylo žádoucí obnovit a Kubu si ponechat v záloze pro příští vyjednávání. Tato data naplňují druhou podmínku, totiž „Spojené státy musí ukončit hostilní aktivity z důvodu ne jiného, než přítomnosti jaderných zbraní na území Kuby“.

Třetí podmínka

Třetí a zbývající podmínka je „nahrazení hostilních aktivit ekonomickými sankcemi, coby novým válečným nástrojem“. Z dat v odstavci o ekonomických sankcích po karibské krizi vyplývá, že skutečně došlo ke zpřísnění sankcí po objevení základen na ostrově, jak sankcí přímo Spojených států, tak sankcí druhotných, vyvolaných tlakem Washingtonu na ostatní aktéry, jak zahraniční politiky, tak ekonomické sféry. Tento vztah není ovšem tak silný, jako vztahy předchozí, protože Spojené státy sankce používaly vůči Havaně již delší dobu, nedošlo tedy k jejich zavedení, tak, jak na začátku práce vyžaduje metodologie ale pouze k jejich zpřísnění.

Důležité je ale vzít v potaz motivace Washingtonu. Vzhledem k existenci vojenských operací, zároveň se sankcemi, se nabízí řešení, že Spojené státy používaly ekonomické sankce pouze jako prekurzor k velmi žádané válce, kterou se snažily vyprovokovat. Toto řešení nachází oporu v literatuře. Ve výše zmíněné publikaci *Economic Sanctions Reconsidered* je uvedeno, že není neobvyklé, aby ekonomické sankce pouze doprovázely válečné ambice. Ve stejné publikaci je zároveň k tomuto tvrzení přiložen výčet ekonomických sankcí mezi lety 1914 a 1940, kde z 11 výskytů uvalení sankcí pouze dva případy nebyly doprovázené válkou (tamtéž. s.10). Dalším argumentem pro toto tvrzení je fakt, že prezident Eisenhower již v březnu roku 1960 pověřil CIA trénováním exilové kubánské pro invazi na ostrov (Haass, 1998, s.37). Tento fakt dokazuje, že Spojené státy už krátce po revoluci na Kubě plánovaly vojenské operace, tudíž sankce, které později, nebo v průběhu tohoto období na ostrov uvalují slouží nejspíše jako podpora válečných snah, které ještě nejsou plně vyvinuté. V neposlední řadě jako argument stojí vyjádření prezidenta

Bushe. George Bush se nechal v roce 1998 veřejně slyšet, že ekonomické sankce uvalené na Irák kvůli invazi do Kuvajtu byly pouze předvoj ozbrojeného konfliktu (Bush and Scowcroft, 1998). Toto vyjádření prezidenta Spojených států spolu s činy jeho předchůdce dává najevo, že strategie spojených států v oblasti sankcí není navzájem výlučná s použitím válečné síly.

Spojené státy před Karibskou krizí i po ní usilovaly o změnu režimu v Havaně, a protože doznaly vojenského neúspěchu v zátocě Sviní (i v operacích kubánského projektu) a riziko nukleární války se Sovětským svazem bylo příliš vysoké, musely se spokojit s ekonomickými sankcemi. Přestože tyto ekonomické sankce byly na Kubu uvaleny již před Krizí, před ní, jak vyplývá z argumentace, byly jen vedlejší nástroj pro plánované válečné operace. Po krizi se z nich ale stal jediný nástroj, kterým se mohly snažit prosadit svoji moc na ostrově. Ze stejného důvodu bylo, jak vyplývá z dat, přikročeno k dramatickému zesílení a rozšíření sankcí, aby mohl být nový válečný nástroj efektivní.

Pro potřeby potvrzení třetí podmínky tedy z dat nevyplývá, že sankce byly zavedeny až po zjištění jaderné hrozby, vyplývá z nich ale fakt, že před krizí byly tyto ekonomické sankce pouze doprovodné opatření válečných ambicí, nicméně po krizi se sankce staly jediným nástrojem, který Spojené státy proti Kubě používaly. Tudíž ekonomické sankce se staly náhradou války proti stále nepřátelskému režimu, a i třetí podmínka je potvrzena.

Limitní faktory výzkumu

Tato případová studie má řadu limitů a omezení. Hlavním omezením práce je fakt, že není moc historických událostí, ve kterých by došlo k eskalaci jaderných hrozeb a muselo by se nacházet řešení v konfliktní situaci, která by byla pro jeden ze států natolik významná, že by pro ni válčil. K takovým situacím bude docházet navíc čím dál tím méně. Zaprvé, Rusko ztratilo svoji bilaterální dominanci z dob Sovětského svazu a bylo nahrazeno Čínou, coby novým soupeřem Spojených států. Čína se ale spíše, než na dominování v mezinárodním prostoru soustředí na politiku domácí, nejsou proto vážnější důvody k eskalaci, natož pak k eskalaci jaderné. Zadruhé, státy, které doháněly jaderné zbrojení studené války už zpravidla svůj atomový program dokončily a disponují jadernými hlavicemi, např. Indie nebo Severní Korea, nebo byla tato hrozba zažehnána dříve, než se stala reálnou, jako v Iráku, nebo Libyi. Není proto ani předpoklad, že by v blízké budoucnosti došlo k získání nových dat pro ověření závěrů této případové studie.

Závěr

Práce si stanovila za cíl zodpovědět otázku, zda spolu státy, které si hrozí vzájemně ujištěným zničením vedou války ekonomickými sankcemi místo válek konvenčních. Jako případ pro dokazování bylo vybráno soupeření Kubánského režimu s podporou Sovětského svazu a Spojených států na území Kuby během období studené války. Práce na základě empirických dat dochází k závěru, že v tomto případě bylo překročeno k ekonomickým sankcím ze stejného důvodu, jako byla před nimi vedena válka, totiž ze snahy o změnu režimu na ostrově Kuba.

Již prezident Eisenhower urgoval nutnost vojenské operace na Kubě, v jeho snahách pokračoval i nový prezident Kennedy. Za jeho vlády ovšem podvratné operace, zejména operace Mongoose nepřinesly žádné výsledky. Stejně jako Mongoose nepřineslo výsledky ani invazní vylodění v zátocě Sviní. Spojené státy nakonec začaly brát výkružky Sovětského svazu vážně poté, co objevily na území Kuby jaderné hlavice. Po jejich objevení dochází k velké eskalaci vzájemných vztahů. Tuto eskalaci dokáže však Chruščov s Kennedym zvrátit a dohodnout se na pokračování v zájmenem soupeření bez jaderných zbraní. Tímto ale problém v podobě Castrovi vlády nezmizí. Pentagon ale nechce přijít o nově nalezenou společnou rétoriku se Sovětským svazem a uchýlí se na Kubě k válce ekonomickými sankcemi, které po Karibské krizi velmi zintenzivní a drží je další dekády.

Poukázání na existenci vztahu, mezi jadernými zbraněmi a ekonomickými sankcemi je přínosem pro stále ještě utvářející se diplomacii ve věku jaderného odstrašování. Řada vědních disciplín poukazuje na fakt, že státy spolu chtějí vést války, ať už pro svoji vlastní bezpečnost, prosperitu, nebo z řady dalších důvodů a chtějí je vést i v době jaderných zbraní. Je proto důležité se věnovat tomu, jak nakládat s nekonvenčním válčením, ať už z hlediska státní bezpečnosti, nebo mezinárodních vztahů a vyjednávání. Díky poznávání a popisování těchto nekonvenčních způsobů válčení bude možná svět lépe připraven na konflikty v mezinárodním prostoru a bude lépe vybaven jak k deeskalaci nevyhnutelných konfliktů budoucích, tak dosahování mocenských zájmů jinou než jadernou válkou.

Pro rozšíření práce a posílení její validity by bylo vhodné se dále věnovat zemím Latinské Ameriky, se kterými byli Spojené státy v konfliktu. Díky rozšíření výzkumu o tyto státy bude k dispozici lepší sbírka dat, ze kterých vyloučí nastavení zahraniční politiky Washingtonu k hostilním aktivitám zemí, které jej svou geografickou polohou ohrožovaly

za studené války. Dojde také k lepšímu pochopení toho, proč režim na Kubě odolal tlaku Spojených států, nejen při přetahování se Sovětským svazem, ale i během dekády trvajících zdrcujících ekonomických sankcí.

Zajímavou událostí i pro tuto práci je aktuálně probíhající válka Ruska proti Ukrajině (2022), vzhledem k tomu, jak tato práce nakládá s metodologií se dá říci, že pokud nalezený vztah platí, je konvenční válka stále řešením konfliktů, mezi státy, které oba nedisponují jadernými zbraněmi. Pro tuto práci je i relevantní zkoumání aktuálně používaných ekonomických sankcí a mezinárodních záruk. Ukrajina, stejně tak jako Kuba měla do určité míry, ovšem ne stejně, záruky třetích států o obraně při napadení. Tyto záruky však v případě Ukrajiny nebyly naplněny, bylo by proto přínosné dále zkoumat sílu závazků mezi nukleárními státy a jejich spojenci, kteří nukleární potenciál nemají.

Summary

The thesis set out to answer the question of whether states that threaten each other with assured destruction wage wars with economic sanctions instead of conventional wars. The rivalry of the Cuban regime, with the support of the Soviet Union and the United States, on Cuban territory during the Cold War period was chosen as a case for proof. Based on empirical data, the thesis concludes that economic sanctions were resorted to in this case for the same reason that the war before it was waged, namely, in an effort to bring about regime change on the island of Cuba.

Pointing out the existence of a relationship between nuclear weapons and economic sanctions is a boon for the still-forming diplomacy in the age of nuclear deterrence. A number of scholarly disciplines point to the fact that states want to wage wars with each other, whether for their own security, prosperity, or a host of other reasons, and they want to wage them in the age of nuclear weapons. It is therefore important to look at how to deal with unconventional warfare, whether from the perspective of national security or international relations and negotiations. By learning about and describing these unconventional modes of warfare, perhaps the world will be better prepared for conflicts in the international arena and better equipped both to de-escalate inevitable future conflicts and to achieve power interests by means other than nuclear war.

To expand the work and enhance its validity, it would be useful to continue to focus on Latin American countries with which the United States has been in conflict. By expanding the

research to include these countries, a better collection of data will be available to show Washington's foreign policy settings toward the hostilities of countries that threatened it with their geographic location during the Cold War. There will also be a better understanding of why the regime in Cuba resisted U.S. pressure, not only in its tug-of-war with the Soviet Union, but also during a decade of crushing economic sanctions.

An interesting event for this thesis as well is Russia's currently ongoing war against Ukraine (2022); given the way this thesis handles methodology, it can be said that if the relationship found holds, conventional war is still a solution to conflict, between states that do not both possess nuclear weapons. Also relevant to this thesis is the examination of the economic sanctions and international guarantees currently in use. Ukraine, like Cuba, had to some extent, but not equally, third state guarantees of defence in the event of an attack. However, these assurances were not fulfilled in the case of Ukraine, so it would be beneficial to further examine the strength of the commitments between nuclear states and their non-nuclear allies.

Seznam zkratek

CIA – Ústřední zpravodajská služba

USA – Spojené státy americké

USSR – Sovětský svaz

OAS – Organizace amerických států

Použitá literatura

Tištěné zdroje

- Allison, G. T., & Zelikow, P. (2010). *Essence of decision: Explaining the Cuban missile crisis*. New York: Longman
- Bacevich, A. J. (2011). *Washington rules: America's path to permanent war*. New York, NY: Metropolitan Books.
- Barber, J. P. (January 01, 1979). Economic sanctions as a policy instrument. *International Affairs*, 553, 367-384.
- Barrett, D.M., & Holland, M. (2012). *Blind over Cuba: The Photo Gap and the Missile Crisis*. College Station: Texas A&M University Press.
- Bendjebbar, A. (2000). *Histoire secrete de la bombe atomique francaise*. Paris: Cherche Midi.
- Bo, R. K. (January 01, 2016). The Conditions for Sanctions Success: A Comparison of the Iranian and North Korean Cases. *Korean Journal of Defense Analysis*, 139.
- Bourne, P. (1987). *Castro: A biography of Fidel Castro*. New York: cop. Dobb, Mead and Co., Inc.
- De, Q. A. M., & Walsh, S. (2009). *The Bay of Pigs: Cuba, 1961*.
- Diaz-Briquets, S., & Perez-Lopez, J. F. (2006). *Corruption in Cuba: Castro and beyond*. Austin: University of Texas Press.
- Escalante, F. F. (2006). *Executive action: 634 ways to kill Fidel Castro*. Melbourne: Ocean Press.
- Gurulé, J. (January 01, 2009). The demise of the U.N. economic sanctions regime to deprive terrorists of funding. *Case Western Reserve Journal of International Law*, 411, 19-63.
- Haass, R. N. (1998). *Economic sanctions and American diplomacy*. New York, NY: Council on Foreign Relations.
- Herrera, G. L., & Project Muse. (2006). *Technology and International Transformation: The Railroad, the Atom Bomb, and the Politics of Technological Change*. Albany: State University of New York Press.
- Hufbauer, G. C., Schott, J. J., Elliott, K. A., & Oegg, B. (2019). *Economic sanctions reconsidered*.
- Hunt, M. H. (2016). *The world transformed: 1945 to the present*.
- Husain, A. (February 01, 2005). Covert Action and US Cold War Strategy in Cuba, 1961-62. *Cold War History*, 5, 1, 23-53.
- Jervis, R. (1989). *The meaning of nuclear revolution: Statecraft and the prospect of Armageddon*. Ithaca: Cornell University Press.
- Kennedy, R. F., McNamara, R. S., Macmillan, H., & Sloan, S. (2017). *Thirteen days: A memoir of the Cuban missile crisis*.

- Kissinger, H. (1957). *Nuclear Weapons and Foreign Policy*, etc.
- L'Annunziata, M. F. (2016). *Radioactivity: Introduction and History, From the Quantum to Quarks*. San Diego: Elsevier Science.
- Lin, T. C. W. (January 01, 2016). Financial Weapons of War. *Minnesota Law Review*, 100, 4, 1377-1440.
- Maso, . V. C. (1976). *Historia de Cuba: La lucha de un pueblo por cumplir su destino historico y su vocacion de libertad*. Miami, Fla: Ediciones Universal.
- Mueller, J., & Mueller, K. (1999). Sanctions of Mass Destruction. *Foreign Affairs*, 78(3), 43–53.
- Nathan, J. A. (1992). *The Cuban missile crisis revisited*. New York: St. Martin's Press.
- Rhodes, R. (2015). *The making of the atomic bomb*. London: Simon & Schuster.
- SAMSON, A. (2008). A HISTORY OF THE SOVIET-CUBAN ALLIANCE (1960-1991). *Politeja*, 10/2, 89–108.
- Samson, A. (January 01, 2008). A history of the Soviet-Cuban alliance (1960-1991).
- Treaty Between the United States and the Republic of Cuba Embodying the Provisions Defining Their Future Relations as Contained in the Act of Congress Approved March 2, 1901
- Whang, T. (January 01, 2011). Playing to the Home Crowd? Symbolic Use of Economic Sanctions in the United States. *International Studies Quarterly*, 55, 3, 787-801.

Elektronické zdroje

Britannica, T. Editors of Encyclopaedia (2021, November 21). Fidel Castro. Encyclopedia Britannica.

<https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1961-63v11/d202> - Příklad korespondence mezi Kennedym a Chruščovem, na stejné adrese jsou i další komuniké mezi Moskvou a Washingtonem

<https://nsarchive.gwu.edu/>

<https://web.archive.org/web/20100620115457/http://marxists.org/history/cuba/subject/missile-crisis/ch03.htm>

<https://www.britannica.com/biography/Fidel-Castro>

<https://www.jfklibrary.org/learn/about-jfk/jfk-in-history/the-bay-of-pigs>

<https://www.loc.gov/>

Teze bakalářské práce

Úvod do tématu:

Tato bakalářská práce se bude zabývat fundamentální změnou chování aktérů mocenské politiky na mezinárodním poli. Již od nepaměti spolu státy a jiná teritoria vedou války o převahu, území, nebo jiné faktory, které jsou pro každého jednotlivého aktéra důležité. Tyto války se až do nedávna, zhruba do období po druhé světové válce, vedly násilnou formou, zprvu mečem a potom jinými konvenčními prostředky. Tento způsob soupeření, válčení, ale doznal naprosto zásadního přerodu ve chvíli, kdy se svět dostal k jaderným zbraním. Přítomnost jaderných zbraní způsobila jakési vakuum, protože najednou existují státy, které se při válečném konfliktu mohou těmito zbraněmi úplně zničit, což není vyhlídka dobrá ani pro ty nejméně racionální aktéry. Kvůli této možnosti absolutního zničení jeden druhého, se počet válečných střetů, kde by figurovaly tyto „atomové státy“ dostal takřka na nulu.

Zároveň s vytvořením tohoto vakuu se do popředí dostává fenomén ekonomických sankcí. Ekonomické sankce jsou nástroj, jak omezit ekonomickou spolupráci se státem, nebo jednotlivým představitelem státu tak, aby byl citelně potrestán za aktivitu, kterou sankcionující stát vidí jako špatnou, bez nutnosti vojenské, nebo jiné intervence.

Tato práce se tudíž bude snažit dokázat vztah, který by poukázal na to, jestli a jak ekonomické sankce nahrazují „běžnou“ válku zbraněmi, mezi státy, které mají možnost se při neshodě úplně vyhladit z povrchu zemského, a zároveň vyzdvihnout vztah války mezi státy, které tento potenciál nemají.

Cíl práce a hlavní výzkumná otázka:

Cílem bakalářské práce bude pospat události, které jsou relevantní pro zodpovězení výzkumné otázky. Cílem je najít, pochopit a popsat události a vztahy, které budou podle kritérií popsaných v posledním odstavci ukazovat, jestli se potvrdí, nebo vyvrátí hlavní výzkumná otázka. Pokud bude potvrzena, bude práce moci do budoucna sloužit, jako ukazatel trendu směřování mocenské zahraniční politiky.

Hlavní výzkumná otázka práce zní „*Používají mezi sebou jaderné státy ekonomické sankce, jako náhradu konvenční války?*“

Vztah tématu k existující literatuře:

Tomu, jaký mají jaderné zbraně dopad na mocenskou politiku v mezinárodním prostoru se věnuje poměrně široká řada autorů a je popsána poměrně důkladně. Jedna z prvních analýz dopadu jaderných zbraní na zahraniční politiku pochází již z roku 1946 a to v knize¹ od Bernarda Brodieho. Stejně jako Brodie se tímto fenoménem zabývá například i Thomas Schelling, který ve své knize *Arms and influence* říká, že stát, který svou vojenskou silou překonává druhý, může být slabším státem zničen, stejně tak, jako ho může zničit². Dalším z autorů, který se této problematice věnuje je Robert Jervis, který ve svém článku pro *Political Science Quarterly* zmiňuje, že v tomto novém (nukleárním) světě nejsou již státy schopné vést efektivní válku, protože i když jsou schopné zabrat a udržet předmět sporu, oslabit nebo snížit vojenskou efektivitu soupeře, nejsou už schopné udělat to nejvíc podstatné a to zamezit soupeři udělat to samé nazpět³.

Vzhledem k tomu, že práce se bude svoji hypotézu snažit dokázat na případu střetu, mezi Spojenými státy a Kubou (která měla k dispozici jaderné zbraně i ochranu poskytnutou Sovětským svazem), je relevantní i literatura, která se přímo zabývá touto problematikou. Marc Trachtenberg ve svém článku „The influence of nuclear weapons in the Cuban missile crisis“ dává dohromady pohled a názory významných funkcionářů Kennedyho administrativy na roli jaderných zbraní a dalších proměnných v událostech Karibské krize⁴.

Bohužel, pro potřeby práce neexistuje literatura, který by se přímo zabývala vztahem sankcí a jaderných zbraní, ovšem literatura, která se zabývá sankcemi a jejich vlivem na zahraniční politiku obecně je celá řada. Dobrým příkladem je Brandon Taylor, který ve své knize říká, že „Sankce, letitý nástroj státnictví, se stávají stále důležitějšími při formování strategických výsledků dvacátého prvního století“, nebo, že zvýšená prominence sankcí, je „Symptomatická pro rostoucí počet jaderných, nebo skoro jaderných zemí v mezinárodním systému...“⁵. Dalším, kdo se zabývá problematikou sankcí, je Taehee Whang, který ve své

¹ In Brodie, B., & Dunn, F. S. (1972). *The absolute weapon: Atomic power and world order*. Freeport, N.Y: Books for Libraries Press.

² Schelling, T. C., & Slaughter, A.-M. (2020). *Arms and influence*.

³ Jervis, R. (January 01, 1986). *The nuclear revolution and common defense*. *Political Science Quarterly*, 101, 689-703.

⁴ Trachtenberg, M. (July 01, 1985). *The Influence of Nuclear Weapons in the Cuban Missile Crisis*. *International Security*, 10, 1, 137-163.

⁵ Taylor, B. (2012). *Sanctions as Grand Strategy*. Hoboken: Taylor and Francis.

práci⁶ dokazuje, jakou roli hrají ekonomické sankce pro udržení silné pozice domácích politiků při řešení mezinárodních konfliktů.

Konceptuální a teoretický rámec, výzkumné hypotézy:

Prvním z konceptů, které je nutno pro potřeby práce ukotvit je koncept ekonomických sankcí. Ekonomické sankce jsou finanční a obchodní postihy, uplatňované jednou, nebo více zeměmi, proti vybranému samosprávnému státu, skupině, nebo jednotlivci⁷. Práce se bude ve svém zkoumání touto definicí řídit. Ekonomické sankce jsou pro práci klíčové, protože budou sloužit k dokazování sebe sama, jako nástroje k prosazování mocenských zájmů mezi zeměmi s nukleárním potenciálem.

Dalším konceptem, se kterým bude práce nakládat, je koncept „konvenční války“. Termín konvenční válka, který bude práce používat je pouze rozšíření konceptu války, dalo by se rovněž použít slovo „běžná“ válka. Definice války jako taková pro potřeby práce už nestačí, v dnešním mezinárodním prostoru se vyvinulo mnoho různých druhů válek, například kybernetická, nebo ekonomická. Pro potřeby práce je proto termín Konvenční války definován, jako dvou, nebo vícestranný ozbrojený konflikt. Další klíčový koncept při dokazování výzkumné otázky, konvenční válka totiž musí existovat tam, kde se dva aktéři dostanou do konfliktu, ale nemají strach ze vzájemně zaručeného zničení.

Dalším konceptem, který se k tématu pojí je „nukleární pluralita“, s tímto termínem práce nakládá, jako s potenciálem obou, nebo více stran konfliktu podniknout útok na protistranu pomocí jaderných zbraní. Tento stav je pro potřeby výzkumné otázky velmi důležitý, protože její vztah se nalézá právě uvnitř tohoto konceptu obojetného ohrožení.

Posledním z těchto konceptů, je koncept jaderného věku, práce tento koncept bude používat, jako časové období, ve kterém se na mezinárodním poli vyskytují jaderné zbraně. Toto je podpůrný koncept, který poukazuje na přechod z doby, kdy velikost a vybavenost armády byla jedním z nejdůležitějších faktorů, do doby, kdy se tento faktor stává téměř irelevantním, vzhledem k efektivitě jaderných zbraní.

⁶ Whang, T. (September 01, 2011). Playing to the Home Crowd? Symbolic Use of Economic Sanctions in the United States. *International Studies Quarterly*, 55, 3, 787-801.

⁷ Lin, Tom C.W. (2016). *Financial Weapons of War*.

Empirická data a analytické techniky:

Pro zodpovězení výzkumné otázky bude práce koncipována, jako případová studie, která se zaměří na dění na Kubě mezi lety 1958 a 1962. Případ Kuby je vhodný z následujících důvodů. Pro zodpovězení výzkumné otázky, neboli „Nahrazují ekonomické sankce konvenční válku mezi jadernými“ je případ Kuby velmi vhodný, protože v sobě kombinuje jak případ situace, kdy mezi Kubou a Spojenými státy docházelo k přítomnosti konvenční války, tak k jejímu ustání ve chvíli, kdy se na ostrově objevily jaderné zbraně. Navíc, po objevení těchto skutečností přitvrdily Spojené státy ve své sankční politice vůči režimu na Kubě.

Tato případová studie je vhodná, protože se pokusí metodou zakotvené teorie upozornit na fenomén využívání ekonomických sankcí, coby dalšího druhu válčení, mezi státy, které si hrozí vzájemně ujištěným zničením.

Empirická data, která bude práce využívat, pro objasnění tohoto fenoménu budou převážně pocházet ze sbírek dokumentů prezidentských kanceláří Kennedyho a Eisenhowerovi administrativy. Zároveň k těmto sbírkám budou využity také odtajněné dokumenty amerických tajných služeb (CIA a NSA) a odtajněné dokumenty armády Spojených států.

Pro potvrzení hypotéz a výzkumné otázky, se kterou práce nakládá bude potřeba v datech nalézt souběh tří klíčových událostí. Chronologicky první událost, která musí z dat vyplynout, je přítomnost konvenční války, mezi Spojenými státy a režimem na Kubě, po ukotvení této události musí následovat ukončení hostilních aktivit ze strany Spojených států z důvodu ne jiného, než přítomnosti jaderných zbraní na území Kuby. Třetí událostí, která musí následovat je potom použití ekonomických sankcí, coby nového válečného nástroje.

Seznam literatury:

- Alanasrawi, A. (January 01, 2001). Iraq: Economic sanctions and consequences, 1990-2000. *Third World Quarterly*. Basingstoke. , 22, 205-218.
- Drury, A. C. (January 01, 1998). Revisiting economic sanctions reconsidered. *Journal of Peace Research*. 35(4) July 1998 : 497-509.
- États-Unis, John P. Glennon, and Ronald D. Landa. 1991. Foreign relations of the United States, 1958-1960. Volume VI, Volume VI. *Foreign Relations of the United States, 1958-1960* / [Department of State].
- États-Unis, David S. Patterson, and Louis J. Smith. 1997. Foreign relations of the United States, 1961-1963. Volume X, Volume X. *Foreign Relations of the United States, 1961-1963* / [Department of State].
- États-Unis, David S. Patterson, Louis J. Smith, Edward C. Keefer, and Charles S. Sampson. 1996. Foreign relations of the United States, 1961-1963. Volume XI, Volume XI. *Foreign Relations of the United States, 1961-1963* / [Department of State].
- Early, B. R. (June 01, 2012). Alliances and Trade with Sanctioned States: A Study of U.S. Economic Sanctions, 1950—2000. *The Journal of Conflict Resolution*, 56, 3, 547-572.
- Husain, Aiyaz. 2005. "Covert Action and US Cold War Strategy in Cuba, 1961-62". *Cold War History*. 5 (1): 23-53.
- Taylor, B. (2010). *Sanctions as grand strategy*.
- Jordan Tama, *Forcing the President's Hand: How the US Congress Shapes Foreign Policy through Sanctions Legislation*, *Foreign Policy Analysis*, Volume 16, Issue 3, July 2020, Pages 397–416,
- United States. 1997. *Inspector General's survey of the Cuban operation and associated documents*. [Washington, D.C.]: [Central Intelligence Agency].
- Hufbauer, G., & Schott, J. (1985). *Economic Sanctions and U. S. Foreign Policy*. PS, 18(4), 727-735. doi:10.2307/419135
- Whang, Taehee. 2011. "Playing to the Home Crowd? Symbolic Use of Economic Sanctions in the United States". *International Studies Quarterly*. 55 (3): 787-801.